

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

Konkurs fizyczny
dla uczniów szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2022/2023

Etap wojewódzki

KLUCZ ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA

Rozwiązania			Punktacja																												
Zadanie 1			Jeden punkt za każde prawidłowe przyporządkowanie Razem – 5 pkt																												
	<table> <tr> <th>Numer zjawiska</th><th>Zjawisko</th><th>Litera odpowiadająca procesowi</th></tr> <tr> <td>1</td><td>Powstawanie porannej rosy</td><td>D</td></tr> <tr> <td>2</td><td>Wysychanie mokrej podłogi</td><td>C</td></tr> <tr> <td>3</td><td>Powstanie kałuży po śnieżnym bałwanie</td><td>F</td></tr> <tr> <td>4</td><td>Tworzenie się sopli na dachu</td><td>E lub H</td></tr> <tr> <td>5</td><td>Solenie zupy do smaku</td><td>G</td></tr> </table>	Numer zjawiska		Zjawisko	Litera odpowiadająca procesowi	1	Powstawanie porannej rosy	D	2	Wysychanie mokrej podłogi	C	3	Powstanie kałuży po śnieżnym bałwanie	F	4	Tworzenie się sopli na dachu	E lub H	5	Solenie zupy do smaku	G											
Numer zjawiska	Zjawisko	Litera odpowiadająca procesowi																													
1	Powstawanie porannej rosy	D																													
2	Wysychanie mokrej podłogi	C																													
3	Powstanie kałuży po śnieżnym bałwanie	F																													
4	Tworzenie się sopli na dachu	E lub H																													
5	Solenie zupy do smaku	G																													
Zadanie 2, odp. A																															
Zadanie 3, odp. P, P, P																															
Zadanie 4, odp. B-3																															
Zadanie 5, odp. C			1 pkt																												
Zadanie 6, odp. A			1 pkt																												
Zadanie 7, odp. D			1 pkt																												
Zadanie 8, odp. D			1 pkt																												
Zadanie 9, odp. P, F, P, F, P, P			Jeden punkt za każde prawidłowo ocenione zdanie Razem – 6 pkt																												
Zadanie 10 (6 pkt) 10.1. (2 pkt) <table> <tr> <th>Lp.</th><th>U, V</th><th>I, mA</th><th>P, mW</th></tr> <tr><td>1</td><td>2,8</td><td>3,00</td><td>8,40</td></tr> <tr><td>2</td><td>5,6</td><td>5,70</td><td>31,92</td></tr> <tr><td>3</td><td>7,7</td><td>7,77</td><td>59,83</td></tr> <tr><td>4</td><td>10,8</td><td>10,92</td><td>117,94</td></tr> <tr><td>5</td><td>13,3</td><td>13,80</td><td>183,54</td></tr> <tr><td>6</td><td>15,0</td><td>15,36</td><td>230,40</td></tr> </table> <p>Korzystamy ze wzoru: $P = U \cdot I$.</p> 10.2. (4 pkt) <p>Z wzorów: z prawa Ohma $I = U/R$, więc $P = U \cdot I = U^2/R$, gdzie R – opór odbiornika. Zatem $P \sim U^2$, czyli wykres jest podobny jak dla zależności drogi od czasu w ruchu jednostajnie przyspieszonym, gdzie $s \sim t^2$.</p>			Lp.	U , V	I , mA	P , mW	1	2,8	3,00	8,40	2	5,6	5,70	31,92	3	7,7	7,77	59,83	4	10,8	10,92	117,94	5	13,3	13,80	183,54	6	15,0	15,36	230,40	2 pkt za obliczenie bezbłędnie wszystkich wyników (1 pkt gdy 3 lub więcej wyników jest prawidłowe lub we wszystkich brakuje zamiany mA na A). Mogą być zaokrąglone do całości. 1 pkt za prawidłowe dobranie osi, skali i jednostek na osiach 1 pkt za zaznaczenie punktów pomiarowych 1 pkt za narysowanie linii krzywej zbliżonej do paraboli (nie może być linia prosta) 1 pkt za napisanie: zależność nie jest proporcjonalna i uzasadnienie na podstawie wykresu lub wzorów.
Lp.	U , V	I , mA	P , mW																												
1	2,8	3,00	8,40																												
2	5,6	5,70	31,92																												
3	7,7	7,77	59,83																												
4	10,8	10,92	117,94																												
5	13,3	13,80	183,54																												
6	15,0	15,36	230,40																												

<p>Zadanie 11 (13 pkt)</p> <p>11.1. (7 pkt) Energia E zużywana w ciągu $t = 2$ h przez silniki o mocy $P = 90$ MW jest ze sprawnością $\eta = 45\%$ wykorzystana do napędu promu: $\eta \cdot E = P \cdot t.$ Zatem $E = P \cdot t / \eta = 90 \text{ MW} \cdot 2 \text{ h} / 0,45 =$ $= 180 \text{ MWh} / 0,45 = (180 \cdot 3600 / 0,45) \text{ MW} \cdot \text{s} = 1,44 \cdot 10^6 \cdot 10^6 \text{ W} \cdot \text{s} = 1440 \text{ GJ}.$ Tą energię prom czerpie ze spalania oleju napędowego o cieple spalania $c_s = 42 \text{ MJ/kg}$: $E = Q_s = m \cdot c_s.$ Na tej podstawie obliczamy masę zużytego paliwa: $m = Q / c_s = E / c_s =$ $= 1,44 \cdot 10^{12} \text{ J} / (42 \cdot 10^6 \text{ J/kg}) \approx 34,3 \cdot 10^3 \text{ kg} = 34,3 \text{ t}.$</p> <p>11.2. (2 pkt) Prom pokonuje drogę 50 km po prostej ze średnią szybkością: $v = s / t = (50 \text{ km/h}) / 2 = 25 \text{ km/h}.$ Typową dla morskich podróży jest podawanie prędkości statków w węzłach czyli w milach morskich na godzinę – 1 kn = 1 mila morska/h = 1,852 km/h: $v = 25 \text{ km/h} = (25 / 1,852) \text{ kn} \approx 13,5 \text{ kn}.$</p> <p>11.3. (4 pkt) Liczba kursów promu w ciągu roku: $N = 300 \cdot 8 = 2400.$ Rotor Flettnera pozwala zmniejszyć zużycie paliwa o $5\% = 0,05$ w stosunku do sytuacji kiedy nie jest zastosowany. Zatem oszczędność zużytego paliwa: $\Delta m = 0,05 \cdot N \cdot m = 0,05 \cdot 2400 \cdot 34,3 \text{ t} = 4116 \text{ t}.$ Zastosowanie rotorów na różnego rodzaju statkach jest bardzo cenne z powodów środowiskowych. Oznacza to zmniejszenie emisji dwutlenku węgla i tlenków azotu, a także w mniejszym stopniu również dwutlenku siarki. Przyniesie to zmniejszenie zmian klimatu spowodowane efektem cieplarnianym i zakwaszenie mórz i oceanów. Wystarczy napisać, że zmniejszy się emisja spalin i/lub zanieczyszczenie środowiska?</p>	<p>1 pkt za wykorzystanie związku energii z mocą. 1 pkt za uwzględnienie sprawności silników. 1 pkt za zamianę godzin na sekundy. 1 pkt za obliczenie energii. 1 pkt za podanie związku energii z energią spalania. 2 pkt za obliczenie masy paliwa w tonach.</p> <p>1 pkt za obliczenie prędkości. 1 pkt za przeliczenie prędkości na węzły.</p> <p>1 pkt za obliczenie liczby kursów. 1 pkt za uwzględnienie 5 % w obliczeniu masy paliwa. 1 pkt za obliczenie masy zaoszczędzonego paliwa i wyrażenie jej w tonach. 1 pkt za powiązanie oszczędności z emisją gazów cieplarnianych i zakwaszaniem wód morskich lub tylko ze zmniejszeniem emisji spalin.</p>
<p>Zadanie 12 (14 pkt)</p> <p>12.1. (3 pkt) $v_{\text{sr}} = 217,843 \text{ km/h} = 60,512 \text{ m/s}$ $t = 1 \text{ h } 24 \text{ min } 24,312 \text{ s} = 5064,312 \text{ s}$ liczba okrążeń – 71 <i>Szukane</i> d – długość toru Przebyta droga przez Ch. Leclerca: $s = 71 \cdot d = v_{\text{sr}} \cdot t$, więc długość toru $d = \frac{v_{\text{sr}} \cdot t}{71} = \frac{(60,512 \text{ m/s}) \cdot 5064,312 \text{ s}}{71} = 4316 \text{ m}.$ Odp. Długość toru GP Austrii wynosi 4316 m.</p> <p>12.2. (2 pkt) $v = 213,085 \text{ km/h} = 59,19 \text{ m/s}$ $t = \frac{s}{v} = \frac{d \cdot 70}{v} = \frac{4316 \text{ m} \cdot 70}{59,19 \text{ m/s}} = 5104 \text{ s}.$ $5104 \text{ s} = 1 \cdot 3600 \text{ s} + 25 \cdot 60 \text{ s} + 4 \text{ s}$ Odp. $t = 1 \text{ h } 25 \text{ min } 4 \text{ s}$</p> <p>12.3. (1 pkt) $v_{\text{sr}} = \frac{d}{t} = \frac{4316 \text{ m}}{67,275 \text{ s}} = 64,15 \frac{\text{m}}{\text{s}} = 230,96 \frac{\text{km}}{\text{h}}.$</p>	<p>3 pkt za prawidłowe obliczenie, zamianę jednostek i podzielenie przez liczbę okrążeń. 2 pkt za brak uwzględnienia jednostek lub brak podzielenia przez liczbę okrążeń. 1 pkt za brak uwzględnienia jednostek i brak podzielenia przez liczbę okrążeń.</p> <p>2 pkt za prawidłowe obliczenie czasu i przedstawienie w odpowiedniej postaci. 1 pkt za brak uwzględnienia jednostek lub nieprawidłową liczbę okrążeń, lub brak zamiany wyniku na żadaną postać.</p> <p>1 pkt za obliczenie i podanie prędkości w km/h.</p>

<p>12.4. (5 pkt)</p> <p>$v_1 = 100 \text{ km/h} = 27,8 \text{ m/s}$</p> <p>$v_2 = 200 \text{ km/h} = 55,6 \text{ m/s}$</p> $a = \frac{\Delta v}{\Delta t}, \quad a_1 = \frac{27,8 \text{ m/s}}{2 \text{ s}} = 13,9 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}, \quad a_2 = \frac{55,6 \text{ m/s}}{4,6 \text{ s}} = 12,1 \frac{\text{m}}{\text{s}^2},$ $s = \frac{a \cdot t^2}{2}, \quad s_1 = 27,8 \text{ m}, \quad s_2 = 128 \text{ m}.$ <p>Drogę można też obliczyć ze wzoru: $s = v_{\text{sr}} \cdot t = v_k \cdot t/2$, gdzie v_k jest prędkością końcową v_1 lub v_2.</p> <p>Ponieważ $a_2 < a_1$ więc ruch bolidu na pozostałym odcinku drogi $s_2 - s_1$ jest ze znacznie mniejszym przyspieszeniem. Tym samym przyjęte założenie o jednostajnie przyspieszonym ruchu bolidu na całym odcinku drogi s_2 nie jest prawdziwe.</p> <p>Dla orientacji możemy obliczyć przyspieszenie na odcinku drogi $s_2 - s_1$ przy założeniu ruchu jednostajnie przyspieszonego. Mianowicie</p> $a = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{v_2 - v_1}{t_2 - t_1} = \frac{(55,6 - 27,8) \text{ m/s}}{(4,6 - 2) \text{ s}} = 10,7 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}.$ <p>12.5. (3 pkt)</p> <p>$v_0 = 198 \text{ km/h} = 55 \text{ m/s}$</p> <p>$v_k = 378 \text{ km/h} = 105 \text{ m/s}$</p> <p>$s = 2 \text{ km} = 2000 \text{ m}$</p> <p>Do obliczenia przyspieszenia a potrzebny jest czas t, w którym bolid na drodze s poruszał się ruchem przyspieszonym. Ponieważ $s = v_{\text{sr}} \cdot t$ więc $t = s/v_{\text{sr}}$, gdzie</p> $v_{\text{sr}} = \frac{v_0 + v_k}{2} = 80 \frac{\text{m}}{\text{s}}.$ <p>Zatem</p> $t = \frac{s}{v_{\text{sr}}} = \frac{2000 \text{ m}}{80 \text{ m/s}} = 25 \text{ s}.$ <p>Średnie przyspieszenie jakie osiągnął Valtteri Bottas w bolidzie na drodze $s = 2 \text{ km}$ wynosi:</p> $a = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{v_k - v_0}{t} = \frac{(105 - 55) \text{ m/s}}{25 \text{ s}} = 2 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}.$	<p>1 pkt za zastosowanie wzoru na przyspieszenie.</p> <p>1 pkt za prawidłowe obliczenie obydwo przyspieszeń.</p> <p>1 pkt za zastosowanie wzoru na drogę w ruchu jednostajnie przyspieszonym.</p> <p>1 pkt za prawidłowe obliczenie obydwo dróg.</p> <p>1 pkt za zauważenie, że przyspieszenie jednak maleje i ruch nie może być jednostajnie przyspieszony.</p> <p>1 pkt za zamianę jednostek prędkości na m/s i drogi na m.</p> <p>1 pkt za prawidłowe obliczenie czasu w którym bolid przyspieszał.</p> <p>1 pkt za obliczenie przyspieszenia z uwzględnieniem prędkości początkowej.</p>
<p>Zadanie 13 (6 pkt)</p> <p>13.1.(5 pkt)</p> <p>Woda o masie m znajdując się w górnym zbiorniku na wysokości h względem dolnego zbiornika ma energię potencjalną $E_p = m \cdot g \cdot h$.</p> <p>Dzięki tej energii woda spływając wykona pracę generując energię elektryczną $E_{\text{el}} = P \cdot t$, gdzie $P = 750 \text{ MW}$ – moc elektrowni, $t = 4 \text{ h}$ – czas spływania wody.</p> <p>Zakładając, że cała energia potencjalna wody zostanie zamieniona na energię elektryczną, czyli $E_p = E_{\text{el}}$, mamy:</p> $m \cdot g \cdot h = P \cdot t.$ <p>Z def. gęstości d mamy: $m = d \cdot V$, czyli $d \cdot V \cdot g \cdot h = P \cdot t$.</p> <p>Zatem</p> $V = \frac{P \cdot t}{d \cdot g \cdot h} = \frac{750 \cdot 10^6 \text{ W} \cdot 4 \cdot 3600 \text{ s}}{(1000 \text{ kg/m}^3) \cdot (10 \text{ m/s}^2) \cdot 280 \text{ m}} = 3,86 \cdot 10^6 \text{ m}^3.$ <p>Odp. Z górnego zbiornika musi spłynąć 3,86 mln metrów sześciennych wody.</p> <p>13.2. (1 pkt)</p> <p>Sprawność elektrowni wodnej jest zawsze mniejsza od 100 %. Oznacza to, że część energii potencjalnej wody jest tracona. Żeby osiągnąć zakładaną moc trzeba wykorzystać znacznie większą ilość wody. Dla przykładu planowana w Młotach pojemność zbiornika górnego ma wynieść 6,3 mln metrów sześciennych.</p>	<p>1 pkt za wykorzystanie wzoru na energię potencjalną.</p> <p>1 pkt za powiązanie energii z pracą i mocą.</p> <p>1 pkt za wykorzystanie wzoru na gęstość.</p> <p>1 pkt za obliczenie objętości wody.</p> <p>1 pkt za prawidłowy wynik z jednostką.</p> <p>1 pkt za uzasadnienie zawierające informację na temat sprawności przemian energii w elektrowniach wodnych.</p>

Uwaga!

Przedstawione rozwiązania należy traktować jako przykładowe. Komisja konkursowa uwzględni każde inne poprawne rozwiązania zaproponowane przez uczniów.